

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 733/2025-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Libušou Dočkalovou advokátkou, Lachova 32, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava V) v konaní sp. zn. B5-4C/178/2014 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaniach sp. zn. 5Co/452/2016, sp. zn. 5Co/150/2020 a sp. zn. 5Co/94/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 5Co/94/2023 (pôvodne sp. zn. 5Co/452/2016 a sp. zn. 5Co/150/2020) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Bratislave **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 5Co/94/2023 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie **3 000 eur**, ktoré **je** mu Krajský súd v Bratislave **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu a krajského súdu v civilnom konaní s tým, že krajskému súdu bude prikázané konať bez zbytočných prietahov. Sťažovateľ požaduje finančné zadostučinenie 11 000 eur a náhradu trov konania.
2. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 733/2025-16 z 18. decembra 2025 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.
3. Sťažovateľ podal v októbri 2014 na Okresnom súde Bratislava V žalobu, ktorou sa domáhal ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy. Konanie bolo vedené pod sp. zn. 40C/178/2014 a sťažovateľa v konaní zastupovala advokátka Mgr. Martina Beňová, ktorá mu bola určená na zastupovanie rozhodnutím Centra právnej pomoci, kancelárie Bratislava (ďalej len „CPP“) z marca 2013. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 40C/178/2014 z 12. septembra 2016, ktorou uložil žalovanému týždenníku zverejniť ospravedlnenie sťažovateľovi, zdržať sa ďalších zásahov do osobnostných práv sťažovateľa a povinnosť zaplatiť mu z titulu náhrady nemajetkovej ujmy 2 000 eur. Vo zvyšku návrh zamietol. Sťažovateľovi zároveň priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolania sťažovateľ a žalovaný. Okresný súd predložil spis krajskému súdu 1. decembra 2016, ktorý o odvolaniach rozhodol rozsudkom č. k. 5Co/452/2016-345 z 28. marca 2017, ktorým potvrdil odvolaniami napadnutý rozsudok okresného súdu a žiadnej strán sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.
4. Rozsudok krajského súdu napadli strany v júli 2017 dovolaním. Okresný súd uznesením z 28. júla 2017 uložil žalovanému nahradiť sťažovateľovi trovy konania 1 096,92 eur, proti ktorému podal žalovaný sťažnosť. V novembri 2017 okresný súd zaslal procesným stranám dovolanie protistrany s výzvou na vyjadrenie a v januári 2018 predložil spis najvyššiemu súdu. Najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 3Cdo/15/2018 z 22. novembra 2018 tak, že dovolanie žalobcu aj žalovaného odmietol a priznal žalobcovi aj žalovanému náhradu trov konania o dovolaní. Okresný súd uznesením z 25. marca 2019 rozhodol o povinnosti žalovaného nahradiť sťažovateľovi trovy dovolacieho konania v sume 120,16 eur. Žalovanému v dovolacom konaní nevznikli žiadne trovy, preto súd samostatným výrokom určil, že výška trov žalovaného je 0 eur. Uznesením z 26. septembra 2019 okresný súd zamietol sťažnosť žalovaného proti uzneseniu z 28. júla 2017 o trovách konania.
5. Proti rozsudku krajského súdu z 28. marca 2017 podal žalovaný ústavnú sťažnosť, v ktorej namietal porušenie základného práva na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd rozhodol o ústavnej sťažnosti nálezom sp. zn. I. ÚS 235/2020 z 22. septembra 2020, ktorým vyslovil porušenie práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu z 28. marca 2017, ktorý

zároveň zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení nálezu ústavný súd okrem iného konštatoval, že zo strany krajského súdu nedošlo k vyargumentovaniu jeho záverov v dostatočnej miere, rozsudok krajského súdu vyhodnotil ako nepresvedčivý a nedostatočne vyargumentovaný. Zároveň považoval závery prvoinštančného súdu za nepresvedčivé.

6. Po zrušení rozsudku ústavným súdom bol spis predložený krajskému súdu 27. októbra 2020 na opätovné rozhodnutie. Krajský súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 5Co/150/2020 z 26. októbra 2021, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žiadnej zo strán sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Okresný súd ako súd prvého stupňa v priebehu novembra a decembra 2021 doručil rozsudok krajského súdu stranám. Proti rozsudku krajského súdu z 26. októbra 2021 podali strany dovolanie. Sťažovateľa zastupovala advokátka určená rozhodnutím CPP z 11. februára 2022. Okresný súd v máji 2022 doručoval stranám dovolanie protistrany s výzvou na vyjadrenie a v októbri 2022 spis predložil najvyššiemu súdu. O dovolaní rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 9Cdo/210/2022 z 24. mája 2023 tak, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 5Co/150/2020 z 26. októbra 2021 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne. Spis bol 23. júna 2023 odoslaný z najvyššieho súdu na Mestský súd Bratislava IV, ktorý vec predložil krajskému súdu 25. júla 2023. Krajský súd vec prejednáva pod sp. zn. 5Co/94/2023.

7. Krajský súd nariadil pojednávanie na 29. október 2024, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu oznámenia o dočasnom pozastavení výkonu sudcu povereného predsedu senátu. Krajský súd nariadil v septembri 2025 pojednávanie na 21. október 2025. Sťažovateľ podaním zo 14. októbra 2025 informoval krajský súd o tom, že zanikla platnosť plnomocenstva, na základe ktorého bol v konaní právne zastúpený Mgr. Beňovou, právnu zástupkyňou určenou CPP. Zároveň oznámil, že požiada CPP o určenie advokáta na jeho zastupovanie v prebiehajúcom konaní. V nadväznosti na vyjadrenie sťažovateľa krajský súd zrušil termín pojednávania určeného na 21. október 2025 a zároveň vyzval sťažovateľa, aby v lehote 30 dní predložil plnú moc udelenú advokátovi na zastupovanie alebo rozhodnutie CPP.

8. Sťažovateľ predložil 4. decembra 2025 mestskému súdu plnomocenstvo udelené JUDr. Libuši Dočkalovej, advokátke, ktorá bola sťažovateľovi rozhodnutím CPP z 12. novembra 2025 určená na jeho zastupovanie. Udelené plnomocenstvo, ako aj rozhodnutie CPP predložil mestský súd obratom krajskému súdu. Krajský súd nariadil 16. decembra 2025 pojednávanie na 10. február 2026 a zároveň doručil právnej zástupkyňi sťažovateľa nález ústavného súdu. Na pojednávaní 10. februára 2026 krajský súd po vypočutí právnych zástupcov strán sporu vyhlásil rozsudok, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých vyhovujúcich častiach tak, že žalobu zamietol. V napadnutých žalobu zamietajúcich častiach rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %. Mestský súd prípisom z 26. marca 2026 zaslal spis späť krajskému súdu na vydanie opravného uznesenia z dôvodu zámeny krstného mena právnej zástupkyne sťažovateľa.

II.

Argumentácia sťažovateľov

9. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že k porušeniu práva na prejednanie veci v primeranej lehote dochádza od samého začiatku, keď súdy nekonajú vôbec alebo nekonajú efektívne.

Od podania žaloby uplynulo 11 rokov súdneho konania, ktoré stále trvá a súdny spis sa aktuálne nachádza na krajskom súde, ktorý bude už tretíkrát rozhodovať o tých istých odvolaniach sporových strán proti rozsudku súdu prvej inštancie, čo sa po uplynutí takej dlhej doby javí ako kontraproduktívne.

10. Konanie krajského súdu je poznačené aj jeho nesústredenou činnosťou, keď krajský súd automaticky vychádzal z predpokladu, že sťažovateľ je stále právne zastúpený advokátkou určenou na jeho zastupovanie rozhodnutím CPP vo veci dovolania proti v poradí druhému rozsudku krajského súdu z 26. októbra 2021. Právoplatnosťou uznesenia najvyššieho súdu z 24. mája 2023 o dovolaní zaniklo právne zastúpenie sťažovateľa v dovolacom konaní. Od právoplatnosti uznesenia najvyššieho súdu z 24. mája 2023 už nebol právne zastúpený v konaní pred odvolacím súdom. Napriek tomu krajský súd doručoval Mgr. Beňovej rôzne písomnosti procesného charakteru. Krajský súd a hlavne mestský súd nevyvinul žiadne úsilie na to, aby si overil u sťažovateľa jeho právne zastúpenie a vyzval ho na predloženie nového plnomocenstva.

11. Dĺžka súdneho konania je neprimerane dlhá, čo prehlbuje stav jeho právnej neistoty. Krajský súd nepostupuje plynule a bez zbytočných prietahov tak, aby mohol v primeranom čase vec prejednať a rozhodnúť. Jeho postup nenaplnil očakávania sťažovateľa o efektívnosti a hospodárnosti konania. Nedostatok náležitého odôvodnenia má za následok, že spis sa celé roky presúva po všetkých stupňoch všeobecných súdov. Sťažovateľ uvádza, že podal sťažnosť na prietahy v konaní, ktorá sa za daných okolností nejaví ako efektívny prostriedok nápravy.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a krajského súdu

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

12. Mestský súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti popísal priebeh a chronológiu vykonaných úkonov. Uviedol, že nespochybňuje právo strany sporu uplatňovať v prebiehajúcim spore opravné prostriedky, na druhej strane však musí strana sporu počítať s predĺžením súdneho konania a s tým, že stav právnej neistoty bude naďalej trvať do času, kým rozhodnutie v merite veci nenadobudne právoplatnosť. Zákonná sudkyňa uviedla, že vec jej bola pridelená po sudkyňi, ktorá nastúpila od novembra 2025 na materskú dovolenku a spis si prevzala 14. novembra 2025. Doplnila, že v spise sa nachádza zatiaľ nevybavený prípis mestského súdu adresovaný krajskému súdu o zaslaní spisu na vydanie opravného uznesenia z dôvodu zámeny krstného mena právnej zástupkyne sťažovateľa.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

13. Krajský súd vo vyjadrení popísal priebeh napadnutých konaní (sp. zn. 5Co/452/2016, sp. zn. 5Co/150/2020), ako aj aktuálneho konania sp. zn. 5Co/94/2023. Poukázal na to, že uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 9Cdo/210/2022 z 24. mája 2023, ktorým bol zrušený v poradí druhý rozsudok krajského súdu, bol právnenému zástupcovi sťažovateľa doručený 30. júna 2023. Pokiaľ si sťažovateľ mienil zabezpečiť v dovolacom konaní, ktoré po zrušení rozsudku odvolacieho súdu muselo nevyhnutne nasledovať, právne zastúpenie, mal na to od 30. júna 2023 dostatok času. Napriek tomu krajský súd rešpektoval jeho vôľu prejavenu v podaní doručenom 14. októbra 2025

a poskytol mu časový priestor na zabezpečenie právnej pomoci prostredníctvom Centra právnej pomoci. S poukazom na zásah hospodárnosti preto pojednávanie nariadené na 21. október 2025 súd zrušil.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

16. Z hľadiska povahy veci ústavný súd uvádza, že konanie o ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy je bežnou súčasťou rozhodovacej agendy všeobecných súdov (III. ÚS 106/2024, III. ÚS 737/2025). Vec nemožno považovať za nadmerne právne a skutkovo zložitú. Tomu nasvedčuje aj fakt, že súd prvého stupňa vo veci rozhodol po piatich pojednávaniach a krajský súd už žiadne dokazovanie nevykonával. Zároveň je potrebné uviesť, že ani právne či skutkovo sebanáročnejší prípad nesmie trvať v právnom štáte dlhú dobu (m. m. I. ÚS 688/2014, I. ÚS 434/2021, III. ÚS 547/2023). V správaní sťažovateľa ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by zásadne negatívne ovplyvnili dĺžku napadnutého konania. Prihliadol však na skutočnosť, že sťažovateľ zapríčinil zrušenie pojednávania nariadeného krajským súdom na 21. október 2025.

17. Bez potreby podrobnej analýzy jednotlivých úkonov konajúcich súdov je pre ústavný súd podstatné, že ani 11 rokov od podania žaloby nedošlo ku dňu podania ústavnej sťažnosti zo strany konajúcich súdov k nastoleniu právnej istoty sťažovateľa. V postupe mestského súdu je možné identifikovať obdobie nedostatočnej aktivity v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania sťažovateľa, na ktoré mal nárok vyplývajúci z výroku rozsudku okresného súdu z 12. septembra 2016. Okresný súd uznesením z 28. júla 2017 uložil žalovanému nahradiť sťažovateľovi trovy konania 1 096,92 eur, proti ktorému podal žalovaný sťažnosť. O sťažnosti rozhodol okresný súd až o vyše dva roky uznesením z 26. septembra 2019, ktorým sťažnosť žalovaného zamietol. Je však zároveň potrebné uviesť, že v tomto období vykonával okresný súd úkony súvisiace s podaním dovolania stranami a v januári 2018 predložil spis najvyššiemu súdu, ktorý o (prvom) dovolaní strán rozhodol uznesením sp. zn. 3Cdo/15/2018 z 22. novembra 2018. Teda od januára

2018 do konca novembra 2018 nedisponoval spisom. Okrem toho ústavný súd nezistil v postupe mestského súdu (a ani okresného súdu) žiadne obdobie významnej nečinnosti či neefektivity.

18. V dôsledku toho ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom mestského súdu ústavný súd nevyhovuje (bod 5 nálezu).

19. Z hľadiska postupu krajského súdu je podstatné to, že do podania ústavnej sťažnosti sťažovateľom rozhodol postupne dvoma rozsudkami (28. marca 2017 a 26. októbra 2021), ktorými potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa. V poradí prvý rozsudok krajského súdu z 28. marca 2017 bol zrušený nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 235/2020 z 22. septembra 2020, ktorý ho posúdil ako nedostatočne vyargumentovaný a z hľadiska vyvodенých záverov za predčasný. Napriek jasnému vyjadreniu nedostatkov rozsudku krajský súd nevenoval dostatočnú pozornosť odôvodneniu nálezu ústavného súdu a v poradí druhým rozsudkom z 26. októbra 2021 rozhodol nepreskúmateľne a arbitrárne. Tento kvalitatívny nedostatok rozhodnutia krajského súdu napravil až najvyšší súd v uznesení sp. zn. 9Cdo/210/2022 z 24. mája 2023 o dovolaní sťažovateľa a žalovanej, ktorým zrušil (druhý) rozsudok krajského súdu z 26. októbra 2021 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Z toho vyplýva záver, že ďalšie trvanie konania po rozsudku z 26. októbri 2021 bolo dôsledkom nedostatočnej kvality rozhodovania a sústredenosti krajského súdu. Krajský súd svoj nesústredený prístup k veci podstatne nezmenil ani po tom, keď najvyšší súd uznesením z 24. mája 2023 zrušil jeho rozsudok z 26. októbra 2021 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. O tom svedčí to, že prvé pojednávanie po vrátení veci nariadil až na 29. október 2024, teda viac než rok po tom, keď mu bol spis predložený mestským súdom. Navyše, toto pojednávanie bolo zrušené z dôvodov na strane súdu a ďalšie pojednávanie krajský súd nariadil až o ďalší rok 21. októbra 2025. Pre úplnosť však ústavný súd uvádza, že pojednávanie bolo zrušené z dôvodov na strane sťažovateľa, ktorý si chcel zabezpečiť právneho zástupcu.

20. Vzhľadom na neakceptovateľnú dĺžku konania, popísanú zrejmu nesústredenosť a neefektívnosť postupu krajského súdu dospel ústavný súd k záveru, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5Co/94/2023 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahovo zhodného práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Preto ústavnej sťažnosti v tejto časti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovel a vyslovil porušenie týchto práv (bod 1 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na to, že spis bol vrátený krajskému súdu na účely vydania opravného rozhodnutia, ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

21. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Ústavný súd konštatuje, že v uvedenej veci prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd považoval v okolnostiach danej veci za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 3 000 eur, ktoré mu je krajský súd povinný zaplatiť

do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku tohto nálezu). Vzal pritom do úvahy všetky okolnosti danej veci, predmet konania, ako aj správanie sťažovateľa. V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI. Trovy konania

22. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré vznikli právnym zastúpením.

23. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2025 je 371 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 371 eur), čo predstavuje 742 eur, spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 14,84 eur) predstavuje náhrada trov 771,68 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. apríla 2026

Robert Šorl
predseda senátu